

over manglende partshøring i forbindelse med politiets efterforskning af en straffesag får dermed karakter af en klage over politiets behandling og efterforskning af straffesagen.

4.3. Klager over forvaltningsretlige spørgsmål i sager om strafforfølgning

Spørgsmål om *inhabiliter* og *begrundelse* kan efter den gældende praksis påklages uden klagebegrænsning og uden klagefrist.

Om baggrunden herfor anføres følgende i Rigsadvokatens notat af 30. september 1993 om forvaltningsretlige spørgsmål i forbindelse med behandling af sager om afvisning af anmeldelser og påtaleopgivelse:

»Bestemmelserne i retsplejelovens §§ 101 og 102 vedrører alene klager over afgørelser vedrørende strafforfølgning.

...

Klager over formalitetsmangler, f.eks. manglende begrundelse, manglende eller fejlagtig klagevejledning eller inhabilitetsindsigelser, vil derimod kunne påklages efter de sædvanlige regler til statsadvokaten, Rigsadvokaten og Justitsministeriet.«

Bestemmelsen i forvaltningslovens § 18, stk. 3, 2. pkt., hvorefter afgørelser om *aktindsigt* kan påklages til »vedkommende overordnede forvaltningsmyndighed«, er i praksis blevet fortolket således, at man kan påklage en politimesters afgørelse om aktindsigt hele vejen gennem systemet og dermed også til rigsadvokaten og Justitsministeriet. Der henvises til Rigsadvokatens notat af januar 1993 om aktindsigt i straffesager, pkt. 4.7.5.

Fortolkningen bygger på den opfattelse, at der ikke findes sikre holdepunkter for, at retsplejelovens regler om klagebegrænsning fraviger bestemmelsen om klageadgang ved afgørelser om aktindsigt efter forvaltningslovens § 18, stk. 3.

Der har efter det oplyste både hos rigsadvokaten og i Justitsministeriet været en vekslende praksis med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt et afslag på realitetsbehandling under henvisning til manglende *partsstatus* (og dermed klageberettigelse) er omfattet af klagebegrænsningsreglerne i retsplejelovens kapitel 10.

I rigsadvokatens notater om forvaltningsretlige spørgsmål inden for anklagemyndigheden er det antaget, at reglerne om klagebegrænsning tillige gælder for afgørelser om partsstatus (klageberettigelse). Det betyder, at statsadvokatens af-

visning af en klage (f.eks. over en politimesters afgørelse om påtaleopgivelse) med den begrundelse, at klageren ikke er part og dermed ikke er klageberettiget, er en 1. instansafgørelse, der kan påklages til rigsadvokaten, men ikke videre til Justitsministeriet. Det samme er antaget at gælde for så vidt angår afvisning af en klage med den begrundelse, at klagefristen er overskredet.

Til støtte for dette synspunkt har rigsadvokaten bl.a. - i anledning af en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand - anført, at spørgsmålet om, hvorvidt en klager er part, har en sådan tilknytning til sagens realitet, at afgørelsen forudsætter en vurdering af de forhold, som sagen vedrører, og klagerens interesse heri. Ressourcehensynet bag retsplejelovens klagebegrænsningsregler gør sig således også gældende for disse klager.

Justitsministeriet har tidligere i udtalelser til ombudsmanden anført, at klagebegrænsningen ikke kan antages at gælde for afvisningsafgørelser, der er begrundet i manglende klageberettigelse. Ministeriet har således i nogle sager faktisk behandlet klagerne.

5. Vurdering

5.1. Generelle synspunkter

Den gældende praksis med hensyn til rekursordningen inden for anklagemyndigheden bygger på den opfattelse, at formalitetsspørgsmål m.v. kan påklages særskilt (uafhængigt af sagens realitet), og at den to-instansbegrænsning, der blev indført ved lov nr. 385 af 20. maj 1992 om ændring af retsplejeloven m.v., ikke gælder for sådanne formalitetsspørgsmål m.v., men alene for afgørelser vedrørende sagens realitet.

Overvejelser om ændring af den hidtidige praksis må tage udgangspunkt dels i de almindelige forvaltningsretlige principper om administrativ rekurs, dels i den særlige lovregulering i retsplejeloven af rekursbegrænsningen inden for anklagemyndigheden.

Som det fremgår af pkt. 2.1 ovenfor, kan der som udgangspunkt ikke som led i den ulovbestemte administrative rekurs klages særskilt over en underordnet myndigheds beslutninger om sagsbehandling (formalitetsspørgsmål). Når sagen er afgjort, kan sagsbehandlingsfejl i den underordnede myndighed påberåbes som argument for, at den overordnede myndighed (rekursinstansen) skal underkende afgørelsen.